

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

17. De criminib. ob quæ Beneficiarius Iudicis sententia à beneficio amoueri
potest & debet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

men impetrato citra ullam criminis declarationem iudicis sententia latam, *vt colligi videtur ex cap. Cum secundum leges, de heret. in sexto.* Certe valde probabilis est hæc opinio, quam tuto sequi qui voluerit, potest: dummodo, vt dixi, fructus, si quos percepit, ad die commissi criminis restituat se cum eos suos facere sine titulo beneficii non poterit, & reuocet resignationem gratia alterius, aut permutationis causa factam ad die perpetrati delicti, quia ea ab initio non valuit.

Quarto queritur, An quando beneficiarius ob crimen est beneficio priuatus iure ipso, valeant quæ ratione publici muneris, & officii quo fungitur, facit? Gratia exempli. Parochus crimen admisit occultum, ob quod ipso iure beneficium amittit: nihilominus tamen audit penitentium confessiones. si itidem Canonice sit, eligit: si Episcopus, beneficia confert, literas dispensatorias dat: Queritur, an eæ confessiones sint ratæ & firmæ, ita vt non sint repetendæ, & cætera similititer valeant acta? Respondeo, ex communi omnium sententia, ea omnia acta valere: ratio huius est, quoniam Ecclesia, quam in crimen est occultum, beneficiario iurisdictionem non admittit, & communis erroris tribuit, & excusat. *Socius consil. 32. lib. 1. Alexand. consil. 138. lib. 1. Sc. etiam in l. Barbarius ff. de officio Prætoris, ius civile constituit, vt quidquid facit is, qui magistratus, vel iudex communi populi errore ceusetur cum reuera non sit, pro rato, & firmo habeatur, si ratione muneris, & officii quo fungitur, videtur, id fecerit.*

C A P. XVIII.

De criminibus, ob quæ beneficiarius iudicis sententia à beneficio amoueri potest, & debet.

Superiori capite recensimus delicta, propter quæ Beneficiarii Ecclesiis ipso iure priuati censentur: reliquum nunc est, vt ea persequamur crimina, quibus merentur, vt iudicis sententia beneficiis amoueantur.

In primis igitur qui in suis Ecclesiis assidue commorari, & præsentem esse iure communi, vel statuto, vel consuetudine debent, si absque iusta causa, & legitima facultate abint, priuati beneficiis possunt, *c. Inter. §. cap. Conquerente, §. cap. ex parte, de Cleric. non resid.*

Secundo: Beneficiarius homicida est priuandus beneficio: nec enim est ipso iure priuatus, *cap. Clericus, ne Clerici, vel Monach. Sic Innoc. in cap. Cum nostris, de concess. præben. Abbas in c. ult. de excess. Prælat. cuius opinionem communem esse testatur Ananias, Felin in cap. Inquisitionis, de accusat. & Imola in cap. Cum nostris citato, Corleus in singularibus in verbo (sententia) Couarru, in Clem. Eufrosus, parte secunda, §. 3. num. 6. de Homicid.*

Quæres, An saltem ipso iure priuatus sit, qui homicidium grauissimum, & nefarium admisit, vt qui patrem suum, vel fratrem, vel Principem, vel Clericum occiderit: aut qui per insidias, vel prodicionem quempiam incremerit? Rebuffus in *praxi, parte tertia, tit. de modis amittent. beneficia. nu. 42.* affirmat esse priuatum: & citat Ananiam, & Felinum. Sed communi sententia, est oppositum receptum teste Diaz. in *praxi Criminali Canonica, cap. 9. ad finem:* nam nullus exeat in iure Canon. quo ea poena irrogetur.

Deinde quæres, An Beneficiarius certæ Ecclesiæ, qui Rectorem, aliumve Clericum eiusdem Ecclesiæ per se, vel per alterum nefarie occiderit, vel mutilauerit, sit ipso iure priuatus beneficio? Affirmat Rebuffus loco citato, *num. 43. id colligens ex cap. In quibusdam, de Penis:* verum tamen tale quid ex eo ca. non constat: non enim ibi dicitur, ipso iure, vel ipso facto amittat, sed simpliciter tantum amittat, quod verbum, vt omnes testantur, non continet sententiam ipso iure latam, sed iudicis sententia ferendam.

Quæres postremo, An homicida, Episcopi concessu, & indulgentia possit ad beneficium promoueri, vel ad beneficium, quod antea habebat, reuerti, si illo ipsius Episcopi

sententia fuerit priuatus? Respondeo, posse, si beneficium fuerit simplex: secus vero, si curam animarum, vel dignitatem, vel personatum habuerit. sic docet communis opinio: dummodo, inquit, beneficium sit simplex, non dignitas, aut personatus, aut curæ animarum coniunctum. quod plane colligi videtur *ex cap. 11. de Cleric. pugnans in duello,* idque Glossa ibidem docet, idem etiam Hostien. & Abbas. Obiicies: Homicida Clericus irregularitatem contrahit, ac proinde beneficiorum capax non est, cum suo munere & officio fungi nequeat: ergo videtur ipso iure esse beneficio priuatus. Respondeo, multa impedire, quo minus quis beneficium acquirat, quæ tamen illum è beneficio ante iam obtento non deiciunt: nimirum si Clerico irregulari, vel vinculo excommunicationis innodato beneficium conferatur, irrita est & inanis concessio, & tamen in irregularitatem, vel excommunicationem Clericus lapsus, iure ipso non est priuatus beneficio quod habebat. Sic etiam si homicida ad beneficium vel simplex, vel non simplex eligatur, sine iusta superioris dispensatione, nullius momenti est electio, quia est irregularis, & tamen huiusmodi beneficio ante homicidium obtento, iure ipso priuatus non est.

Tertio Clericus publice concubinam habens, si ab ipso Episcopo monitus eam non deserat, vel ea deserta atque dimissa alteram accipiat, olim iure communi beneficiis priuari solebat. In Concilio Tridentino, *sess. 25. cap. 24. de reformatione* præcipitur quibusdam Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus haberi suspicio potest, in domo, vel extra detinere, aut cum his ullam consuetudinem habere audeant: alioquin poenis à sacris Canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. [Quod si, à superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint: tertia parte fructuum, obuentionum, ac proventuum beneficiorum suorum quorumcumque & pensionum ipso facto sint priuati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicentur. Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia femina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint: non tantum fructus omnes, ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam à beneficiis ipsorum administratione, quoad Ordinarius etiam vt sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur, suspendantur: & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur: tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur: donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum.] Hæc ibi Synodus.

Quarto periturus Clericus non est ipso iure beneficio priuatus, sed priuandus tamen. Sic Glossa, in *cap. querelam, de iureiur. §. in c. illud, de excess. Prælat.* quam sententiam testantur esse communem Abbas, Felin. Decius in *c. 2. de rescrip. Couarr. in 6. quamuis pactum, de pactis in sexto. par. prima. §. septimo. num. tertio.* Ioan. Selua. tract. de iureiur. questio. ultim. & in tract. de benef. part. 3. quest. secund. quamuis Rebuff. de pacif. possess. num. 118. & ante eum Barbarius in *cap. 1. de rescrip. & Anton. eo cap. tradiderint* esse ipso iure priuatum beneficio. Dubitare quis potest, an talis poena in quemlibet periturum sit constituta? Respondeo, in eum solum, qui in contractibus, pactis, conuentionibus, negotiis, & iudiciis peierat, esse constitutam: Ita Doctores ex Glossa communi consensu recepta in l. Lucius, §. Quæro ff. De iis qui notantur infamia. Staphileus de gratiis expectat. §. de modis uocationis. num. 111. ait poenam priuationis locum non habere in eo qui solum fidem datam, & promissam violat, non iusiurandum. item Signatura, inquit, non dat pro perituro priuationem beneficii, nisi fuerit perituri iudiciale.

Quinto, Qui maledictum in Deum, vel sanctos cum Deo in cælo regnantes confert, & obicit, olim iure communi beneficio priuabatur. *capit. Si quis per capellam 22.*

quæst. 1. Sed illud in dubio vertebatur, num ea pœna in vniuersum omnes blasphemiam afficerentur, aliis quidem afferebantur, ea pœna tantum mulctari eos, qui maledictis vti frequenter consueuerant, vel vti, moniti, non abstinebant se; aliis vero decentibus, eam pœnam solum constituit in eos, qui nefarii maledicti generibus utebantur, aliis postremo contententibus id pœnæ genus esse consuetudine abrogatum. Ideo Concilium Lateranense sub Leone X. hunc in modum constituit: *Quicumque Deo palam seu publice maledixerit, contumeliosissime atque obscenè verbis Dominum nostrum Iesum Christum, vel Beatam Virginem Mariam eius genetricem expresse blasphemauerit, si Sacerdos, vel Clericus fuerit, eo ipso die, quo de huiusmodi delicto fuerit convictus, beneficiorum quacunq; habuerit, fructibus vnius anni multetur pro prima vice: pro secunda vero, si ita deliquerit, & convictus fuerit, si vnicum habuerit beneficium, eo priuatur: si plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur: quod si tertio eius sceleris arguatur, & conuincatur, dignitatibus, & beneficiis omnibus quacunq; habuerit, eo ipso priuatus existat, ad eaque vltcrius retinenda inhabilis reddatur, eaque libere impetrari, & conferre possint. Sic ibi decretum est.*

Sexto in Concilio Tridentino sess. 7. cap. 4. de reformat. Quicumq; post vnum beneficium assiduum Clerici præsentiam in Ecclesia postulans, alterum simile obtinet, & eius possessionem adipiscitur, cogendus est auctoritate ordinarii eorum alterum dimittere.

Secundo quaeritur, An Clericus vltra annum in excommunicatione persistens, beneficio sit ipso iure priuatus, An iure priuari debeat? Hanc quaestionem tractauit Ioannes Selua in opusculo de beneficiis pars. 3. quaest. 4. num. 50. Constantis est omnium sententia, non ipso iure Clericum beneficio cadere: An vero iure communi beneficium ei adimi debeat, est in controuersa. Glossa affirmat in cap. 1. de iudiciis, ex cap. Rursus, & cap. Quicumque. 11. q. 3. sic etiam Ioan. Andreas teste Ioanne Selua. At Panoritanus, & Ioan. Selua loco citato negant, eo quod iure communi Clericus à beneficio amoueri non potest, nisi graui ex causa, & delicto: at excommunicationis vinculo nonnunquam aliquis obstringitur sine graui scelere, quamuis nō sine contumacia, & lethali culpa. Vt cumque leues habeat, in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 3. ad finem, de reformat. sancitum est: Si quis excommunicatus, obdurato animo per annum inforderit, etiam contra eum tanquam de hæresi suspectum procedi possit. Ex quo loco perspicuum est, graue esse delictum, in excommunicatione obdurato animo per annum persistere. Et idem etiam colligitur ex cap. Cum contumacia, de hæres. in sexto. Et cuidam Clerico est beneficium ademptum, quia biennio in contumacia perseverauerit. In cap. Cum bona, de arate, & qualitate ordina.

Quapropter si Clericus monitus, vt ad certum tempus in iudicio se sistat, vel in quavis alia re obediat: alioqui in eum excommunicationis sententia ferretur, & beneficio quod habet, spoliabitur, nisi paruerit, excommunicationis sententia in eum iure ferri potest, in qua si ad annum permanferit, merito è beneficio deiici potest. Sed preter aliquis, An idem iuris sit de Clerico, qui vel suspensus ab officio, vel interdictus sacris ad annum in delicto perseverat? Respondeo, idem iuris esse, quoniam in Concilio Tridentino loco citato dicitur posse procedi contra aliquem de hæresi suspectum, si censuris Ecclesiasticis obstrictus per annum in illis obdurato, & obfirmato animo persistat.

Tertio quaeritur, An qui sodomiticum crimen committit, sit ipso iure beneficio priuatus, an vero priuandus? Rebuffus in praxi, tit. de modis amittendi. Benef. num. 58. censet esse ipso iure priuatum, quia est grauissimum crimen. Sed hoc non sufficit, nisi in iure talis pœna irrogetur: at in iure textus non est, vbi ea pœna in huiusmodi criminolum Clericum sit constituta. Nauarr. in Manuali cap. 27. num. 249. ait, vi cuiusdam Constitutionis editæ à Pio Quinto, esse ipso iure priuatum, nam Pontifex in ea Constitutione sic ait: *Omnes, & quoscunq; Presbyteros, & alios*

Clericos seculares, & regulares cuiuscunq; gradus ac dignitatis tam dirum nefas, puta sodomix, exercentes, privilegio Clericali, omnique officio Canonici auctoritate priuamus. Quæ verba cum sint præsentis temporis, inducunt ipso iure pœnam. cap. Excommunicamus, de hæres. Sic ibi Nauarrus, & postea subiungit in huiusmodi pœnam non incurrere nisi Clericum, qui quasi vsu quotidiano id crimen committit: quoniam lata est Constitutio contra Clericos id peccati genus exercentes. Postea dicit capienti mihi, vt solum forum exterius respiceret: idem Sanctissimus respondit, etiam interius respicere, cum non fundetur super presumptione, nec ponat diferimen inter vtrumque forum. Sed certe videtur ea Constitutio, quod attinet ad huiusmodi pœnam, non esse vsu recepta.

C A P. XIX.

De renuntiatione beneficiorum, quam resignationem, vel cessionem appellant.

VNum genus, quo beneficia vacant, est, cum quis beneficium, quod habet, dimittit. Qui Latine loqui se putant, dicant: cum quis beneficium quod habet, ciurat. Eiuare vero beneficium is dicitur, qui iureiurando interposito, beneficio se abdicat. Porro cum quis suum beneficium deponit, vt dicit Glossa in Rubr. de renuntiat. in Clemen. Canones, & iura eum beneficium resignare, aut beneficium renuntiare, vel beneficium cedere dicunt. Agendum igitur mihi est de ea, quam Canones, & Decreta appellant, beneficii resignatione. Exar ritulus in iure Canonico de renuntiatione, quo nomine intelligitur resignatio, cap. 1. de renuntiat. in sexto, & celsio in cap. ex litteris, de excess. Pralat. cap. Susceptum, de rescript. in sexto.

Primo quaeritur, Quidnam sit beneficii Ecclesiastici resignatio, seu renuntiatio? Sciendum est, multa esse, quibus renuntiamus: nimirum priuilegia, actiones, lites, iura alia, & his similia. In præsentis loco, renuntiatio beneficii, vt colligitur ex Card. Rubr. de renuntiat. in 6. & Rebuff. in Praxi benefic. par. 3. tit. de resign. est voluntaria beneficii dimissio, siue repudiatio coram ordinario legitime facta quo sit, vt cum quis beneficium dimittit, id eo ipso facto vacet, & impetrari, & conferri alteri queat. Vt enim qui priuilegio, lite, actione, & quouis iure alio cedit, eo ipso id repudiat, ita vt eo amplius vti non possit: ita, qui beneficium dimittit, eo ita se abdicat, vt id eius esse desinat, & propterea alteri conferri possit.

Secundo quaeritur, Quotuplex sit beneficii renuntiatio? Respondeo, ex Rebuff. p. 3. tit. de resign. esse duplicem, tacitam scilicet, & expressam. Tacita renuntiatio est, quæ ipso iure facta censetur absque vllis verbis expressis, sed sola ipsius iuris constitutione, & quæ per consequentiam actus contrarii retentione colligitur: vt cum beneficiarius etiam minoribus tantummodo ordinibus initiatus uxorem ducit, aut religionem solemnè more proficitur: aut miles factus arma capit, & in bello pugnat: aut Parochialem Ecclesiam, eiusque iam professionem nactus, intra annum Sacerdos non fit: aut Episcopus electus, confirmatus, & consecratus, suæ Ecclesiæ possessionem adipiscitur, aut qui obtinens beneficium cui cura animarum inest, aut dignitas, aut personatus, alterum simile beneficium, eiusque possessionem consequitur: aut si beneficium in certa Ecclesia habens, alterum siue simile, siue dissimile obtinet in eadem Ecclesia. Expressa renuntiatio est, cum quis sponte suum beneficium expressis verbis coram ordinario legitime dimittit. cap. 1. de renunt. in 6. & in Clem. eod. tit.

Tertio quaeritur, Quotuplex sit renuntiatio beneficii expressa? Responderet Rebuff. loco citato duplicem esse, Vnam, quæ appellatur simplex, & pura, cum quis suum beneficium sine vlla conditione coram ordinario deponit. Alteram conditionalem renuntiationem vocant, cum